

**Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku
KULLAMAA PÜHA JOHANNESE KOGUDUS**
ELCE ST. John's congregation of Kullamaa

KOGUDUSE 2019 AASTA TEGEVUSE SÖNALINE ARUANNE

I. Koguduse liikmed, juhtorganid ja nende tegevuse analüüs

Koguduse liikmeskonna dünaamika ja üldiseloostus (vanus, haridus, sotsiaalne staatus jms). Koguduse tööpiirkonnas elavate, kuid kirikusse mitte kuuluvate inimeste suhtumise kristlikku usku. Nõukogu, juhatuse ja revisjonikomisjoni koosseis ning sinodisaadikud. Muudatused. Hinnang koguduse juhtorganite tegevusele.

Hinnanguliselt võiks neid, kes enne ja peale sõda ristitud on ja 2016. aastal veel elus on, olla umbes 600 inimest.

Liikmeannetuse teinud liikmeid oli koguduses aruandeaastal 158 (2018.a. 157; 2017.a. 156; 2016.a. 181; 2015.a. 197; 2014.a. 217; 2013.a. 230; 2012.a. 261; 2011.a. 350).

Vanuseliselt on koguduse liikmeskonnas ülekaalus pensionialised.

Koguduseliikmete keskmine hariduslik tase on aastatega tõusnud, sest vanemaid vähese haridusega inimesi on jäänud vähemaks ja nooremad, kes kogudusega liituvad, on tavaliselt keskharidusega või jätkavad kõrghariduse omandamist. Praeguseks on suurem osa koguduseliikmetest kesk- või kõrgharidusega.

Sotsiaalselt staatuselt on koguduse liikmeid alates pensionäridest ja ülalpeetavatest kuni firmajuhi ja juhtivtöötajani.

Suurem osa inimesi on seotud mingil moel eluga maal või pärinevad vähemalt siit. Elu- ja eriti töökoht ei tarvitse aga enam ammu olla seotud maaeluga. Iga aastaga väheneb nende inimeste arv, kes tegelevad põllumajandusega. Ainult suuremad ettevõtjad suudavad end põllumajandusega ära majandada, väiksematele käib see ülejõu. Tegelikult ongi jäänud ainult suuremad põllumajandusega tegelejad, väiksemad teevad seda veel ainult rohkem oma hobiks, sest mitmesugused normid ja nõudmised on kasvanud üsna karmideks ning väiketootjale ei ole nende täitmine jõukohane. Ka ei taga sellise tootmise viljelemine äraelamiseks vajaliku sissetuleku saamist.

Suhteliselt palju on neid inimesi, kes töötavad Tallinnas või vähemal määral Haapsalus, Märjamaal. On neid, kes juba aastaid on töötanud välismaal, peamiselt Soomes. Välismaal töötavate inimeste arv on aegamisi kasvanud.

Koguduse alal elavate, kuid kogudusse mittekuuluvate inimeste suhtumine kogudusse on enamasti äraootav. Puuduvad näited negatiivsest suhtumisest kirikusse.

Koguduse nõukogusse kuuluvad (alates 26.02.2017.a.): õpetaja Lembit Tammsalu, Ülle Kollo, Ants Lipu, Hannes Smitt, Merike Strööm, Lembitu Tverdianski, Tiina Silk ja Kersti Lipu ning nende asendusliikmeteks on Helga Vahi ja Maire Tiitus.

Juhatusesse kuuluvad (alates 05.03.2017.a.): esimees Ants Lipu, Margus Jehe, Hillar Vessart ja Hannes Smitt.

Sinodisaadikud on (alates 05.03.2017.a.): Maire Tiitus ja Ülle Kollo. Sinodisaadikute asemikeks on Helga Vahi ja Tiina Silk.

Koguduse revident on (alates 05.03.2017.a.) Ülle Kollo.

Aruandeaastal pidas koguduse juhatus 1 koosoleku ja nõukogu 1 koosoleku.

Kõige vastutusrikkamaks ülesandeks oli koguduse eelarve kinnitamine.

Koguduse juhtorganitesse kuuluvad inimesed on oma ülesannete täitmisel kohusetundlikud ja aktiivsed. Kogudusetööd tehakse suure armastuse ja pühendumusega.

II. Koguduse töötajad ja nende tegevus

1. Koguduse vaimulikud: nimi, vanus, koguduses töötatud aeg; töökoormus, teised kiriklikud ja muud ametid (komisjonid, saadikuksolemine jne); ametireisid Eestis ja välismaal; perekond, elamistingimused. Perekonnaseisuametniku õigused.

Lembit Tammsalu (46). Tel: +372 553 0045; e-mail: ltammsalu@gmail.com.

Koguduse õpetaja alates 01.05.2012.a.

01.02.2006 – 01.06.2012.a. .a. EELK Karuse Margareeta koguduse hooldajaõpetaja.

Alates 15.01.2009.a. täidab EELK Varbla Püha Urbanuse koguduse hooldajaõpetaja kohustusi.

Alates 01.05.2012.a. täidab EELK Hanila Pauluse koguduse hooldajaõpetaja ülesandeid (koguduse õpetaja 31.10.2005 – 01.05.2012.a.) ja 01.05.2012 – 30.05.2018.a. EELK Piirsalu koguduse hooldajaõpetaja ülesandeid.

Alates 01.06.2018.a. EELK Mihkli Miikaeli koguduse hooldajaõpetaja.

26.03.2015 – 23.03.2019.a. EELK Lääne praostkonna abipraost (EELK Konsistooriumi otsus nr 27, 07.04.2015.a.; EELK Konsistooriumi otsus nr 36, 02.04.2019.a.).

01.05.2012 – 28.03.2019 - EELK Lääne praostkonna nõukogu liige.

Samuti oli kuni maavalitsuste kaotamiseni 2019.a. alguses Lääne praostkonna ja Lääne maavalitsuse koostöökomisjoni liige.

On praostkonna lastetöö koordinaator.

Alates 07.05.2013.a. EELK XXIX Kirikukogu liige (EELK Konsistooriumi otsus nr 57, 07.05.2013.a.) ning alates 02.05.2017.a. EELK XXX Kirikukogu liige (EELK Konsistooriumi otsus nr 58, 02.05.2017.a.).

Alates 29.11.2017.a. EELK Revisjonikomisjoni liige (EELK Kirikukogu otsus 29.11.2017.a.).

Alates 05.05.2017.a. Kaitseliidu Lääne maleva kaplan (Kaitseliidu ülema käskkiri ne K-1.1-1/17/10873P, 05.05.2017.a.).

Töötas 01.09.2000 - 30.08. 2018 Virtsu põhikoolis ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetajana.

Alates 2018.a. detsembrist on Pärnu Raeküla kooli ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja.

On osa võtnud praostkonna konverentsidest ja teistest töökoosolekutest.

Eelnev abielu lahutatud 02.12.2010.a. Uuesti abiellus 09.07.2011.a. Monika Tammsalu'ga (neiuna Mölder). Peres kasvavad tütar Hedi (sünd 22.03.2000.a.) ja abikaasa tütar eelmisest abielust Stina (sünd 26.05.1997.a.) ning nende ühised tütre Miina (sünd 21.02.2013.a.) ja Elli (sünd 19.05.2015.a.).

Elas 2018.a. augusti lõpuni koguduse ametikorteris Kase 2-1, Virtsu alevik, Lääneranna vald, Pärnu maakond.

Alates 2018.a. septembrist elab koos oma perega Mai 37-3, Pärnu linn.

Ei ole perekonnaseisuametniku õigusi.

2. Organist: nimi, vanus, koguduses töötatud aeg; töökoormus, teised kiriklikud ja muud ametid. Kutsekategooria. Täiendkoolitus.

Ivi Küla (53). Tel: +372 566 47609; e-mail: ivimeister@gmail.com.

Elukoht: Männiku talu, Rehemäe küla, Lääne-Nigula vald, Läänemaa.

Täidab organisti ülesandeid ka EELK Piirsalu koguduse juures ning on alates 22.01.2017.a. Piirsalu koguduse juhatuse liige.

Põhitööd teeb Risti põhikoolis muusikaõpetajana.

Organisti kutsekategooriat ei oma.

3. Teised palgalised töötajad: nimi, vanus, koguduses töötatud aeg; töökoormus.

Organist töötab koguduses ja saab tasu töövõtulepingu alusel.

Teisi palgalisi töötajaid kogudusel ei ole.

4. Vabatahtlikud töötajad.

Vabatahtlike töötajatenäe löövad koguduseelus kaasa koguduse juhtorganite liikmed. Vabatahtlikuse alusel on käivitatud koguduse kodulehekülj internetis, millega toimetab Helve Lehtmaa.

Eelnevatel aruandeaastatel on töötanud arhiivi ja raamatukogu korrastamise töörühmad.

Ilmselt võib vabatahtlikeks töötajateks lugeda ka koguduse koorilauljad (12 inimest).

III. Jumalateenistusliku elu analüüs

1. Jumalateenistuse ülesehituse vastavus kirikus kehtivale korrale. Perikoobiread. Kohalikud tavad. Ilmikute osalemine jumalateenistuse ettevalmistamisel ja läbiviimisel. Jumalateenistuse, s.h jutluse ajaline kestus.

Jumalateenistuse läbiviimiseks kasutatakse missa korda nr 1“.

Jumalateenistusel loetavad pühakirjatekstid on võetud kirikukalendrist.

Jumalateenistuse ettevalmistamisel osaleb organist Ivi Küla, kes valib jumalateenistuse laulud.

Suurematel jumalateenistustel on ilmikutest koguduseliikmed osalenud jumalateenistusel leksioonide lugemisel.

Jumalateenistus kestab keskmiselt 65 minutit, jutlus umbes 10-15 minutit.

2. Koguduse arvuline osavõtt jumalateenistustest, kaasatõgutsemine erinevates osades (laulmine, palvetamine jms). Armulaua katmise sagedus ja osavõtt armulauast. Korjanduse korraldamine jumalateenistusel. Üldine kord jumalateenistustel (mis on rõõmustav, mis häirib).

Jumalateenistusest võtab osa keskmiselt 18 (2018.a. 16; 2017.a. 15; 2016.a. 19; 2015.a. 17; 2014.a. 20; 2013.a. 22; 2012.a. 26; 2011.a. 26) inimest. Nõ tavalisel pühapäeval on kirikulisi 6-15.

Koguduse kaasatõnimine jumlateenistusel on valdavalt hea. Lauldakse julgelt, hästi loetakse kaasa usutunnistust ja Meie Isa palvet.

Aruandeaastal peeti kokku 75 (2018.a. 81; 2017.a. 85; 2016.a. 98; 2015.a. 103; 2014.a. 118; 2013.a. 128; 2012.a. 72) jumalateenistust, nendest armulauaga 55 (2018.a. 51; 2017.a. 47; 2016.a. 46; 2015.a. 52; 2014.a. 55; 2013.a. 60; 2012.a. 42) jumalateenistust.

Armulauale võeti kokku 605 (2018.a. 490; 2017.a. 480; 2016.a. 456; 2015.a. 541; 2014.a. 645; 2013.a. 750; 2012.a. 771) inimest. See arv ei näita tegelikult, et armulauda oleks jagatud 605-le erinevale inimesele, kuna jumalateenistusel osalevad ikka ühed ja samad inimesed.

Armulaud on kaetud igal jumalateenistusel ja ca 80% kirikulistest osaleb tavaliselt armulaulal.

Tavaliselt jumalateenistusel kotikorjandust ei toimu. Jumalateenistusele tulnud inimesed panevad soovi korral oma annetuse annetuskarpi.

Üldine kord jumalateenistusel on hea, midagi erakorralist ei ole juhtunud.

3. Väljakuulutatud jumalateenistuste pidamatajätmise põhjused (kui on olnud).

Väljakuulutatud jumalateenistusi pidamata ei ole jäänud.

4. Väljaspool kirikuhoonet peetavate jumalateenistuste arv ja kohad.

Väljaspool kirikut peeti aasta jooksul 19 (2018.a. 21; 2017.a. 18; 2016.a. 19; 2015.a. 25; 2014.a. 23; 2013.a. 17; 2012.a. 19) jumalateenistust.

Jumalateenistusi peeti kalmistul, hooldekodudes Koluveres ja Ristil ning kogudusemajas.

Jumalateenistused toimuvad pühapäeviti algusega kell 11.00.

5. Muusika jumalateenistustel. Orelimärgu tase.

Kirikus peetavatel jumalateenistustel ja ametitalitustustel saadab koguduse laulu orel. Kogudusemajas ning hooldekodudes kasutatakse süntesaatorit või harmooniumi.

Organisti tase on hea, kuigi oreil mängides ei kasuta ta pedaale.

IV. Kiriklike talituste analüüs

Üldiseloostus. Muutused talituste arvus, korras. Põhjused.

Aruandeaastal ristiti 2 (2018.a. 1; 2017.a. 2016.a. 2; 2014.a. 1; 2013.a. 7; 2012.a. 8) ja leeritati 2 (2018.a. 1; 2014.a. 2; 2013.a. 5; 2012.a. 2) inimest.

Laulatati 1 paar.

Maeti 23 (2018.a. 11; 2017.a. 20; 2016.a. 20; 2015.a. 17; 2014.a. 19; 2013.a. 16; 2012.a. 18) inimest. Keskmise matusetalituse osalejate arv on 20-30 inimest, tavaliselt tellitakse 15-25 laululehte. Matusetalitustel kaasaulamine on väga erinev – on talitusi, kus enamus inimesi laulab kaasa, aga on ka talitusi, kus õpetaja laulab päris üksinda.

09.06 õnnistas aruandja kiriku tornialuses ruumis Adam Kellmanni mälestusplaadi ja kalmistul Adam Kellmanni hauatähise.

25.08 õnnistas aruandja kiriku tornialuses õp Martin Terasmaa ja organist Taimo Terasmaa mälestuspingi.

26.10 õnnistas piiskop Tiit Salumäe kirikuesisel haljasalal kohalike kultuuritegelaste Jaan Veidermanni, Aleksander-August Veiderma ja Mihkel-Märt Veiderma mälestuskivi.

Muid kiriklikke talitusi aruandeaastal ei toimunud.

V. Muusikatöö

Koorid/ansamblid: nimetused, osalejad, juhid, osalemine koguduse tegevuses, tegevus väljaspool kogudust (reisid jms). Oreli seisukord. Külalismuusikud.

Aruandeaastal jätkas koguduse juures tegevust segakoor.

Koori töös osales aruandeaastal kokku 12 lauljat lähemalt ja kaugemalt. Kooriharjutusi peeti 72 tundi.

Lauluga teenis koor kaasa 5 jumalateenistusel. Tavapäraselt esines koor enne jõuluõhtu jumalateenistust ka poole tunnise jõululaulude kontserdiga.

Kullamaa kiriku oreli on valmistanud orelimeister Carl August Tanton 1854. aastal.

Orel on mehhaanilise traktuuriga, ühe manuaali ja pedaaliga, 12 registriga, põhjalikult remonditud 1998.a (Christian Scheffler Orgelwerkstatt).

Oreli seisukord on hea.

Kullamaa oreli dispositsioon:

Mixtur 3 Fach M
Violon 16' P
Sub Bass 16' P
Octave 8' P
Supr. Octave 2' M
Quinte 2 2/3' M
Spitz-Flöte 4' M
Octave 4' M
Principal 8' M
Gambe 8'
Bordun 16' M
Gedackt 8' M
Koppel P

Kirikus toimusid järgmised kontserdid:

29.06 toimus kirikus kontsert „Valgel ööl”. esinesid Tatjana Timofejeva (sopran) ja Maris Lend (flööt, orel).

19.07 esines kirikus vokaalansambel WÖÖT, Ruth Dorn (Leedjärv), Triinu Viilukas, Madli Oras, Miikael Siitan, Liisbet Erepuu. Repertuaaris olid vaimulikud ja ilmalikud eesti rahvalaulud.

25.07 toimus kirikus heategevuslik klassikakontsert. Esinesid Helle - Moonika Helme (sopran), Harald Jürgen Weiler (bariton), Anneli Merilaid (orel).

30.07 Tallinna XXXIII Rahvusvaheline Orelifestival. Simone Vebber (orel) ja sopran Arete Kerge.

22.08 Helen Tobias-Duesbergi 100-le sünniaastapäevale pühendatud kontsert, kus esinesid Piret Aidulo (orel), Indrek Vau (trompet), Istvan Barath (trompet), Villem Süvari (trompet).

VI. Hoolekande- ja hingehoiutöö

1. Kodukülastused: külastajad, külastatavad, külastuste sagedus, esinevad probleemid.

Õpetaja poolt külastati kodusid 1 korral. Külastused on toimunud erinevatel põhjustel, enamasti on selleks olnud mõni tähtpäev, lein või muu sündmus inimese elus. Õpetajapoolsed külastused on toimunud enamasti vastavalt vajadusele, erilist regulaarsust ei ole välja kujunenud.

2. Haiglad ja hoolekandeesutused (vanadekodud, lastekodud): külastajad, külastatavad, külastuste sagedus, esinevad probleemid.

Koguduse alal tegutsevad Koluvere hooldekodu ja Risti hooldekodu.

Koluvere hooldekodus elasid 2018.a. lõpuni arengupeatusega ja vaimsete haigustega inimesed. 2018.a. lõpul paigutati Koluvere hooldekodu hoolealused ümber erinevatesse hooldekodudesse üle Eesti. Majad renoveeriti ja sinna paigutati elama tavapärased vanemad inimesed.

Risti hooldekodus elavad vanemad inimesed, kes kõrgest eest ja halvenevast tervisest tingituna üksi ei suuda eluga toime tulla. Alates 2018.a. keskpaigast korraldab Risti hooldekodu teenimist Piirsalu koguduse hooldajaõpetaja Peeter Krall.

3. Suhted teiste sotsiaalasutustega.

Teisi sotsiaalasutusi koguduse territooriumil ei tegutse. Vajadusel on olnud tööalaseid kontakte valla sotsiaaltöötajaga.

4. Materiaalne toetamine (näiteks humanitaarabi jagamine jne).

Kogudus on saanud humanitaarabi sõpruskoguduselt Soomest Raahest ja on seda sümboolse annetuse eest jaganud soovijatele.

VII. Laste-, noorsoo- ja kasvatustöö

1. Lastetöö korraldamine koguduses. Pühapäevakool. Lastetöö tegijate ettevalmistus.

Aruandeaastal koguduse juures pühapäevakool ei kogunenud ja muud süstemaatilist lastetööd ei toimunud.

Eraldi lastetöö tegijat kogudusel ei ole. Keeruline on leida vajaliku ettevalmistusega ning motiveeritud inimest, kes oleks valmis koguduse juures lastega töötama.

2. Leerikool. Leeriõpetamise kava. Konfirmeeritute osalemine koguduse tegevuses pärast leerikursust.

Aruandeaastal anti leerioõpetust kahele noorele inimesele.

Varasematel aastatel õnnistatute osavõtmise koguduse elust on väga erinev.

Tihti asutakse mujale õppima ja hiljem ka elama ning kontakt kodukogudusega jääb nõrgaks. On hea kui mingil ajal tuleb kirikutähe nõudmine ja sellega teatatakse oma üleminekust teise kogudusse. Järelikult on siis inimesel tekkinud vähemalt kontakt sealse kogudusega.

3. Noorsootöö. Koguduse noorterühma suurus, kooskäimise aktiivsus. Noortele suunatud ürituste järjepidevus. 16–25-aastaste noorte osakaal koguduse tegevuses osalejate hulgas.

Noortetöö koguduses puudub.

Nii koguduses kui väljaspool annab tunda noorte vähene huvi konkreetse tegevuse suhtes. Aktiivsemate jaoks on valik suur ja tuleb valida mitmete võimaluste vahel, kuid paljud noored ei huvitu õieti mitte millestki.

Noortetöö vajaks eriharidusega spetsialisti, kuid kogudusel kahjuks puuduvad majanduslikud võimalused sellise inimese palkamiseks.

4. Suhted kooliga (usu- ja religiooniõpetuse tunnid, loengud jms).

Suhted koguduse alal tegutsevate koolidega on tagasihoidlikud. Üheski koolis usuõpetust ei anta.

Lapsi ja noori näeb jumalateenistustel ainult vahete-vahel ja ka siis enamasti koos vanematega.

Positiivselt tuleb ära märkida Kullamaa Keskkooli pikaajalist tava pidada kirikus kooli jõulujumalateenistus, millega lõpetatakse ka 2. õppeveerand.

5. Piiblitunnid. Järjepidevus, osavõtjate hulk, teemad.

Aruandeaastal piiblitunde ei toimunud. Võib-olla oli põhjuseks vaimuliku poolt pakutud aja- või koha mitesobimine, võib-olla midagi muud.

6. Täiendkoolitus koguduse töötajatele.

Aruandja osales aruandeaastal järgmistel koolitustel:

05.03 osales aruandja Pärnu Raeküla Kooli korraldatud ja Tamrex Ohutuse OÜ läbi viidud tuleohutuse koolitusel.

24.04 osales allakirjutanu Pärnu Raeküla Kooli korraldatud koolitusel „Digivahendite kasutamine õppetöös”.

Täiendkoolitusi teistele koguduse töötajatele aruandeaastal ei toimunud.

7. Täiendkoolitus koguduse liikmetele.

Täiendkoolituse koguduse liikmetele aruandeaastal ei toimunud.

VIII. Evangelisatsiooni- ja misjonitöö

Väljapoole kogudusest suunatud kuulutustöö korraldus, töötajad. Misjonitöö meetodid ja tulemuslikkus.

Evangelisatsiooni ja misjonitöö kohalt saab välja tuua väga erinevaid ettevõtmisi: Jõuluõhtu jumalateenistus; surnuaiapäha; kiriklikud talitused, millisteks on kahjuks enamasti matused; kirikukontserdid; humanitaarabi jagamine; kodukülastused ja hingehoidlikud jutuajamised.

Ilmselt kannab misjonaarset iseloomu ka suvekuudel laupäeviti-pühapäeviti Teeliste Kirikute projekti raames kirikuuste avatuna hoidmine. Külaliste vastuvõtmisega kirikuustel olid seotud paljud vabatahtlikud, kes ei pidanud paljaks ohverdada oma suvest üht või kaht päeva, et teenida oma kaasteelist.

Evangelisatsioonitöö juures tooksin esile ka ajakirja „Scripta Annalia. Lääne praostkonna aastakirjad“ kihelkonna inimestele jagamise.

Koguduse õpetaja tellis aruandeaastal mõnele koguduse liikmele ajalehe „Eesti Kirik“. Varasematel aastatel on koguduse poolt kirikuleht tellitud ka Kullamaa vallavalitsusele. Aruandja kirjutas 16.10 ilmunud kirikulehte jutluse „Armastus on suurim!“.

Kristliku kirjanduse/ajakirjanduse lugejate hulk on paraku tagasihoidlik ja raamatukogud ei pane oma niigi tagasihoidlikke rahalisi vahendeid sellise kirjanduse alla.

Pereraadios oli 2018.a. sügiseni eetris aruandja poolt koostatud saade *Sisemaailmad*.

Saade on leitav veebis aadressil: http://www.pereraadio.ee/uus/index.php?option=com_content&view=article&id=2780%3Asisemaailmad&catid=21%3Aarhiiv&Itemid=1.

Tegemist on saatega, kus aruandja loeb vaheldumisi muusikaga vaimulikke meditatiivseid tekste.

Eelnevatel aastatel on olnud ilusaks tavaks koos vallaga adventiküünla süütamine. Kirikust altariit võetud tuli on viidud vallamaja ette, kus on olnud sõnavõttud ja väike kontsert ning seejärel on pandud valla jõulukuusel tuled põlema.

Aruandeaastal taolist tseremooniat ei olnud, adventiküünal sai süüdatud ning adventituli soovijatele laiali jagatud esimese adventi hommikul jumalateenistusel.

Õpetaja on osalenud teistelgi valla poolt korraldatud üritustel (vabariigi aastapäev, võidupüha, eakate jõulupuu, kultuuritegelaste mälestuspäevad) kus on soovitud vaimuliku sõnavõttu.

Hea koostöö on kultuurimajaga ja valla kultuurijuht Loit Lepalaan'ega.

IX. Avalikud suhted

Suhted kirikliku ja kohaliku ajakirjandusega. Kirjastustegevus. Koguduse liikmete informeerimine koguduse tegevusest. Kodulehekülge internetis. Vaimuliku kirjanduse ja ajakirjanduse levitamine ja loetavus koguduse keskel.

Koguduse suhted kirikliku ajakirjandusega on olnud valdavalt ühepoolsed – ollakse lugejad. Aruandja kirjutas 13.08 ilmunud kirikulehte jutluse „Uus elu pattudes surnutele“. Eelnevatel aastatel on aruandja kirjutanud kohalikule vallalehele mõne mõtiskluse ja sõnavõttu.

Maakonnalehes „Lääne Elu“ ja Märjamaa valla lehes ilmub jooksvalt jumalateenistuste toimumise kohta informatsiooni.

Iseseisva kirjastustegevusega kogudus ei tegele, küll aga avaldati kirjatükke koguduse elu kohta praostkonna aastaajakirjas „Scripta Annalia“.

Koguduse liikmete ja teiste inimeste informeerimine koguduse tegemistest toimub kirjalike teadetega, mis on üles pandud kohalikele teadetetahvlitele ja kiriku teadetetahvlile. Samuti liigub informatsioon nõ suust-suhu meetodil.

Kogudusel olemas ka oma kodulehekülj internetis, aadressil

<http://kullamaakogudus.edicy.co/et>.

See on andnud hea võimaluse levitada informatsiooni ja teavet koguduse kohta ka e-keskkonnas. Kodulehekülje administreerimisega tegeleb koguduse liige Helve Lehtmaa.

Ajalehe „Eesti Kirik“ tellijaid saab üles lugeda kahe käe sõrmedel. Kui leht käib ühte peresse, siis käib see tegelikult käest kätte ja nii loeb seda suurem ring inimesi kui tellimuste arv näitab.

Ajaleht on paljudele koguduse liikmetele tellitud koguduse kaudu. Nooremad inimesed loevad ilmselt kirikulehte mingil määral ka internetist.

Mõningal määral kuulatakse meie kihelkonna territooriumile levivaid kristlikke raadiojaamasid, kirikuelu saateid Vikerraadiost ja vaadatakse vastavasisulisi saateid televisioonist.

X. Majanduselu

Kirikuhoonete, kinnis- ja muu vara seisukord ja kasutamine. Tulude ja kulude üldülevaade, hinnang majanduslikule olukorrale ja tulevikuväljavaated. Olulised laenud ja võlad. Palgad ja töötajate majanduslik toimetulek.

Kogudusele kuuluvad kirik, uus pastoraat koos juurdekuuluva majandushoonega, endised sulaste- ja palvemaja.

Hoonete seisukord on erinev. Kiriku ja uue pastoraadi puhul on see rahuldav, ka sulastemaja on enam-vähem rahuldavas seisukorras. Kõige kehvas seisus on vana palvemaja. Selle remondi otstarbekus on küsitav.

Vana pastoraadi kompleks läks 2009.a. hoonestusõiguselepinguga MTÜ Kullamaa kihelkonnamuuseum kasutusse. Hoonete juures on tehtud korrastustöid ning käib projekteerimine nende kasutusele võtuks.

Uue pastoraadihoone juures on vaja välja vahetada nüüdseks amortiseerunud keskküttekatel ja on vaja teha väiksemaid remonttöid radiaatorite juures (reguleerimiskraanide väljavahetamine ja lekkekohtade likvideerimine). Selgust tuleb saada maaküttesüsteemi töö efektiivsuses.

Samuti vajab pastoraadihoone fassadide- ja vundamendi soojustamist.

Kogudus on jõudumööda eelnimetatud töödega ka tegelenud, aga nõ jooksvalt laekuvatest tuludest jääb nende tööde tegemiseks vajaka. Seetõttu on maja küttesüsteem veest tühjaks lastud ja talveperioodiks jääb maja kogudusepoolt kütma õhksoojuspump. See jõuab koguduse ruumid hoida enam-vähem talutavalt soojad. Nii toimuvadki talvisel perioodil jumalateenistused kogudusemaja saalis.

Suvel sai arboristidest spetsialistide abiga kirikuaiast maha võetud viis ohtlikku puud. Raha puude mahavõtmiseks sai kogudus osaliselt Muinsuskaitseametist.

Muu ajaloolise ja kultuurilise väärtusega vara seisukord on üldiselt hea.

Kiriku jaoks on valminud Rändmeister OÜ-lt katuse renoveerimise projekt. Renoveerimistööde teostamiseks aga raha ei ole.

Kevadel võtsid Rändmeister OÜ töömehed kiriku tornist alla torni risti ja ristialuse muna. Allavõtmisel selgus, et tornimuna oli umbes pooles ulatuses hävinud ja seda taastada enam ei saa. Tuleb valmistada uus muna.

Rist oli aga üldiselt heas seisukorras ja vajab väiksemaid restaureerimistöid.

Nii risti kui kuuli restaureerimiseks on valminud projekt ja loodetavasti saab nüüd juba kullatud rist ja uus kuul kiriku torni paigaldatud 2020. aasta suvel.

Risti ja kuuli restaureerimistöõde kogumaksumus on umbes 22 000 EUR-i.

Kogudusele laekus aasta jooksul 40 131.-.

Kulusid oli kokku 30 540.-.

Keskmine liikmeannetus ühe liikmeannetaja kohta oli 56.- (2018.a. 49.-; 2017.a. 52.-; 2016.a. 46.-; 2015.a. 44.-; 2014.a. 41.-; 2013.a. 37.-; 2012.a. 34.-; 2011.a. 29.-).

Kogudus suudab rahuldada oma toimimiseks hädapärased vajadused.

Koguduse töötajate palgad ei ole konkurentsivõimelised mujal töökohtadel makstavate palkadega.

Kogudusel võlgasid ega liisinguid ei ole.

XI. Visitatsioonid ja revideerimised

1. Praosti ja piiskopi visitatsioonid, tulemused, vastukajad.

Praosti ja piiskopi visitatsioone aruandeaastal ei toimunud.

2. Riiklikud revideerimised ja kontrollid (maksuamet, muinsuskaitse, päästeamet jt).

Riiklikke revideerimisi ja kontrole aruandeaastal ei toimunud.

XII. Koguduse suhted teiste institutsioonidega

1. Suhted kohaliku omavalitsusega.

Koguduse suhted kõigi kolme kohaliku omavalitsusega on olnud head. Kõige tihedam on kontakt loomulikult Kullamaa vallaga.

Kullamaa vald on meeleldi toetanud koguduse tegevust rahaliselt (igal aastal eraldab vald eelarvest 1000.- Teeliste kiriku projekti raames kiriku uste avatud hoidmiseks) ja teinud kogudusega koostööd mitmete ürituste korraldamisel.

Üheskoos vallaga toimus adventiküünla süütamine, mis on siiani olnud Kullamaa rahvale toredaks ühiseks ürituseks. Üheskoos vallaga tähistatakse vabariigi aastapäeva ja Võidupüha.

Kohalik omavalitsus on olnud suureks abiks kirikuümbruse korrastamisel.

Aktiivselt on kogudusega suhelnud ning üheskoos üritusi aidanud korraldada valla kultuurijuht Loit Lepalaan.

2. Suhted teiste konfessioonidega.

Koguduse territooriumil ei ole teiste konfessioonide tegutsevaid kogudusi, kuid siin elab üksikuid teistesse konfessioonidesse kuuluvaid inimesi. Kontaktid nendega on olnud juhuslikku laadi.

3. Suhted praostkonnaga (teiste kogudustega ja praostkonna keskusega).

Suhted praostkonnaga on olnud tõised, põhiliselt peab praostkonnaga sidet koguduse õpetaja. Koguduse õpetaja on ka praostkonna lastetöö koordinaator, eelnevalt olnud ka abipraost, praostkonna nõukogu liige ning ka Lääne praostkonna ja Lääne maavalitsuse koostöökomisjoni liige.

4. Suhted teiste kiriklike, usuliste ja muude organisatsioonidega (Eesti Piibliselts, NMKÜ, Eesti Evangeelne Allianss, jne)

Teiste kiriklike organisatsioonidega olid suhted aruandeaastal tagasihoidlikud. Paar koguduse liiget on teinud Eesti Piibliseltsile jõulumarkide eest annetuse.

Koguduse õpetaja on tellinud mitmele koguduse liikmele EELK Misjonikeskuse ajakirja „M-failid“ ja mitmele koguduse liikmele ajalehe „Eesti Kirik“.

5. Suhted sõpruskogudustega: kogudused, suhtlemise laad, intensiivsus.

Kogudusel on kaks sõpruskogudust Soomes: Raahe kogudus, mille koosseisu kuulub nüüd endine Pattijoki kogudus ja Pyhäjoki kogudus.

On ka sõpruskogudus Rootsis Uddevallas Herrestadi pastoraat (Herrestadi ja Skredsviki kogudused). Viimasega aruandjal kokkupuuteid olnud ei ole. Kontakti pidas eelmine koguduse õpetaja Ants Leedjärv.

2009. aastal tekkis kogudusel kontakt Dampi kogudusega Saksamaal, aga sellegi kogudusega on Kullamaal õpetaja vahetumisega seoses kontaktid vaibunud.

Tihedam on kontakt Soome kogudustega e-posti või telefoni teel. Soomest on saadetud humanitaarabisaadetisi, mida siis siinpool on sümboolse annetuse eest jagatud.

Väga palju on kogudust aidanud perekond Mari-Kaarina ja Tapio Hiltunen Pattijoelt.

19.10 olid Kullamaal külas Raahe sõpruskoguduse liikmed. Pidasime kirikus ühist missat ja kultuurimajas sõprussuhete 30-le aastapäevale pühendatud pidulikku koosviibimist.

Sai vaadatud ajas tagasi ning ka edasi, tehes uusi plaane.

XIII. Koguduse liikmed

1. Muudatused koguduse koosseisus ja selle põhjused (suurenenud, vähenenud, muudatused vanuselises ja soolises koosseisus jne).

Aruandeaastal tasus kogudusele liikmeannetuse 158 koguduseliiget.

Koguduseliikmete ehk hingede koguarv võib olla umbes 600 ümber.

Vanuseliselt on ülekaalus kesk- ja vanemaealised inimesed ning sooliselt naised.

2. Liikmete vahekord kaasinimestega.

Koguduseliikmete vahekord kaasinimestega tundub olevat igati hea. Ei ole teada erilisi lahkhelisid usulise kuuluvuse pinnal. Ollakse üsna ükskõiksed selle suhtes, kes kuulub kogudusse, kes mitte.

3. Liikmete vahekord teiste konfessioonide liikmetega (oikumeeniline tegevus).

Koguduse alal ei ole teiste konfessioonide tegutsevaid kogudusi. Elab vaid üksikuid teistesse konfessioonidesse kuuluvaid inimesi.

Erilist oikumeenilist tegevust kohapeal arendatud ei ole.

4. Liikmete kodune elu (kas on mõlemad abielupooled koguduse liikmed, kui palju on laulatatud abielusid, lastega pered, perede materiaalne olukord, perede side kogudusega, kõlbeline olukord, pahed jne).

Koguduseliikmeid on väga erinevas eas ja peresuhtes ning seepärast on nende elu üheselt kirjeldada raske.

Pensioni saavad eakad inimesed elavad, kes koos lastega, kes tuleb oma eluga üksi toime või elatakse kahekesi. Kuigi viimasel ajal ei ole pensionid nimetamisväärselt tõusnud, tulevad pensionärid oma eluga siiski enam-vähem toime.

Raskem on tööealiste inimeste olukord. Aastaid kestnud majanduslik surutis on oma jälje jätnud kõikide inimeste elule.

Keerulised majandusolud on tekitanud olukorra, kus inimese elu- ja töökoht võivad asuda üksteisest üsna kaugel. Seetõttu on neid peresid, kus näiteks pereisa töötab väljaspool elukohta. On hea kui pereisa jõuab igal nädalalõpul kodus käia. Välismaal töötavate inimeste puhul on see vahe tavaliselt pikem. Nii on olemas oht mitmesuguste pereprobleemide tekkimiseks.

Nooremate inimeste puhul annab tunda üldiselt levinud perekonnaelu (abielu) alahindamine. Elatakse küll vabalt koos, kuid tihti jäetakse senine kooselu sinnapaika ja minnakse uue partneri juurde.

Siiski on neid peresid, kus traditsioonilised pereväärtused on hinnatud ja neist kinni peetakse. Tavaliselt on tugevamate pereväärtustega inimestel ka parem side kogudusega. Tegelikult ei ela ju koguduseliikmed muust ühiskonnast isoleerituna ja seepärast annavad ühiskonna probleemid vähemal või rohkemal määral tunda ka koguduseliikmete elus.

XIV. Hinnang ja muud tähelepanekud

Suuremad tööd, tähtpäevad, külalised jne.

Hinnang koguduse, tema organite ja oma aastategevuse kohta.

Tähelepanekud, probleemid ja ettepanekud koguduse, praostkonna, kiriku ja kogu rahva kohta.

Aruandeaasta märksõnadeks olid kahtlemata kirikutorni *rist ja kuul*.

5. aprillil võtsid Rändmeister OÜ meistrimehed kiriku tornist alla avariilise tornikuuli ja risti. Viimase suure sõja ajal oli kuuli ja risti pihta märki lastud ning tekkinud aukude kaudu oli vihmavesi kuuli sisse saanud ja korrosioon aegade jooksul oma töö teinud. Kui kuul alla võetud sai, selgus, et sellest oli alles ainult umbes pool.

Uue kuuli valmistamiseks ja risti restaureerimiseks on valminud restaureerimisprojekt ning loodetavasti saavad uus rist ja kuul kiriku torni tagasi pandud 2020. aasta suvel.

Projekti järgi saavad uus kuul ja restaureeritud rist kullatud õhukese lehtkullaga.

Tööde kogumaksumuseks kujuneb umbes 22 000 eurot. Kogudus on küsinud tööde teostamiseks rahalist tuge Muinsuskaitseametilt ning on omaltpoolt kogunud annetusi nii firmadelt kui inimestelt.

Aruandja saab rõõmuga tõdeda annetajate positiivset meelsust ja lahkete hoiakut nimetatud projekti jaoks annetades ning seeläbi ka oma nime kohalikku kultuurilukku jäädvustades.

Taevaisa õnnistagu kõiki lahkeid annetajaid!

Kullamaa kultuurijuht Loit Lepalaan kirjutab praostkonna ajakirjas Scripta Annalia, Kullamaa koguduse leheküljel, kirikutorni ehitamisest ja remonttöödest muuhulgas järgmiselt: „/.../ 47. meetrist tornikiivri tippu ehib metallist kuuliga rist, mis paigutat sinna 1869.a. kesksuvel. 1932. a. varasuvel toimunud Kullamaa kiriku tornikiivri remonditööde käigus leiti tipus asuvast kuulist kapsel, milles oli tornikiivri ühe ehitaja Voldemar Thomsoni poolt kirjutatud kiri. Siin kirja sisu lühendatud kujul: „*Aastal 1869 juulikuu 19. päeval. Tahan mina mõne sõna selle aasta ajast kirjutada. Mis kõige enam tähele panna, et nüüd 2 aastat järjest ikka väga vaene vilja kasv ja selle läbi kibe nälg oli ja rukki tsenter 12-13 rubla maksis. Kartul tünder 21/2 rubla, odra ka 12-13 rubla maksis ja palju ja mitmesuguseid tõbesid oli (kõhutõbi, soetõbi, rõuged, vistri tõbi ehk sarlakid) 27 surnut sai ühe pühapäevaga Kullamaa kiriku*

aeda maetud ja inimesed kippusid ja läksid ka selle nälja pärast siit Eestimaalt Venemaale ja kõige enam Kaukasusse. Nälga ja häda ja loomade haigust ja surma oli väga palju. Kõik selleaegne elu oli täis häda. Seda nuppu on teinud Päre vallast, Loosi peres meister Karl B leimann, Karl Pifling, Jüri Habermann ja Jüri Einberg. Head tervist tuleva põlve rahvale soovides lõpetan mina oma kirja, ehk meie küll muld ja põrm oleme, kes teile seda mälestuseks jätame. Siis võib see kiri teile meiteid haua põhjast meelde tuletada.“/.../”

Aruandeaasta jääb aruandjale viimaseks teenimisaastaks Kullamaa koguduse vaimulikuna. Konsistoriumi otsusega 14. jaanuarist nr 5, on aruandja määratud teenima Audru kogudust. Vaadates tagasi oma kaheksale teenimisaastale Kullamaal, saan tänada Kullamaa kogudust minu vastuvõtmise ning minuga koos Issanda viinamäe harimise eest. Kullamaa koguduse inimesed on aktiivsed ja ustavad. Oma kirikut ja kogudust on ikka kalliks ja oluliseks peetud.

Loomulikult ei ole Kullamaa koguduski puutumata jäänud viimase paarikümne aasta negatiivsetest demograafilistest protsessidest, mis on viinud noored ja elujõulised inimesed ja perekonnad linnadesse või välismaale. Järjepidevalt on maal elu kokku tõmbunud ning eluks vajalikud teenused inimesest aina kaugemale liikunud.

Siiski on kogudus ka uutes oludes suutnud kohaneda ning oma tööd vastavalt kesistele ainelistele võimalustele ümber korraldanud.

Materjaalse poole pealt jääb möödunud kaheksasse aastasse päris palju: kirik on saanud uued ukSED; kirikuaiast on langetatud üle paarikümne ohtliku puu; valminud on kiriku katuse restaureerimise projekt; kirik on saanud uued kirikutekstiilid; kogudusemaja aknad on vahetatud; kogudusemaja laepealne on soojustatud; kogudusemaja kogudusepoolses osas on tehtud sanitaarremont. Loetellu võiks lisada veel palju väiksemaid ja igapäevasemaid töid.

Loomulikult on nende tööde hulk, mis veel tegemist ootavad, aukartustäratavalt suur. See on väikesele maakogudusele suureks väljakutseks, nagu tänapäeval öeldakse. Piiratud materjaalsete võimaluste juures aga ei ole kahjuks võimalik kõike soovitud korraga teha ning seepärast venivadki tööd aastatesse ja nii võib tunduda, et edasiminekut justkui ei toimugi.

Kahjutundega peab aruandja märkima, et leeriõnnistamise ja ristimise kaudu kogudusega liitujate arv on üsna tagasihoidlik ning leeritalitusi tuleb ette umbes üle aasta.

Vaimulikest ametitalitustest enam toimub matusetalitusi, kuigi ka siin on nn ilmalikud matusebürood jõudsasti vaimuliku tööd vähendanud. Siiski toimub Kullamaal aastas umbes parkümmend matusetalitust.

Kahjuks ei ole aruandja suutnud leida kogudusse noorte- ja lastetöö tegijat. Need, kes kusagil laste ja noortega toimetavad, on niigi hõivatud ja ei taha endale lisakohustust võtta. Nii ei ole aruandja koguduses teenimise ajal koguduses noorte- ja lastetööd toimunud.

Aruandja tänab hea koostöö eest kohalikku kultuurijuhti Loit Lepalaan't, keda võib kõhklusteta nimetada kohaliku kultuurielu alussambaks ja *maa soolaks*.

Jumal õnnistagu Sind Loit ja andku Sulle Sinu tegemistes tarkust ja jõudu.

Kokkuvõtvalt soovin Kullamaa kogudusele Taevase Isa hoidmist!

Jätkugu Teil ikka armastust Issanda viinamäe harimisel ja oma kodukiriku hoidmisel!

22. jaanuar AD 2020

Lembit Tammsalu
Koguduse õpetaja

Lisad:

1. Statistilise aastaaruande A ja B osa

2019. aasta statistiline aruanne
Lääne praostkond
EELK KULLAMAA PÜHA JOHANNENE KOGUDUS

A-osa

1. JUMALATEENISTUSED

1.1	Pühapäevaseid ja pühade jumalateenistusi peeti	56 korda
1.2	Keskmiselt võttis jumalateenistustest osa	18 inimest
1.3	Armulauaga jumalateenistusi peeti	55 korda
1.4	Armulauale võeti	605 inimest
1.5	Kirikukontserte peeti	6 korda
1.6	Teenistusi peeti kokku	75 korda
1.6.1	korraline abiline (abiõp, diakon, praktikant, jutlustaja)	0 korda
1.6.2	keegi teine	12 korda
1.7	Kõigil teenistustel ja ametitalitustel osales kokku	2400 inimest

2. AMETITALITUSED

2.1	Ristiti	2 inimest
2.2	Leeritati	2 inimest
2.3	Laulatati	1 paari
2.4	Abielu registreeriti	0 korral
2.5	Maeti	23 inimest
2.6	Kodust armulauda jagati	3 inimesele
2.7	Muid talitusi peeti	4 korda
2.8	Kodusid külastati	1 korda
2.9	Palvusi vanglas, haiglas, hoolekandeesutuses peeti	3 korda

3. LASTE- JA NOORTETÖÖ, USUÕPETUS NING MUUSIKATÖÖ

3.1.1	Lastetöös osales	0 last
3.1.2	Laste- ja pühapäevakoolitööd juhendas	0 õpetajat
3.1.3	Pühapäevakoolitunde peeti	0 tundi
3.1.4	Lastelaagri(te)s osales	0 last
3.2.1	Leeriõpetust anti	40 tundi
3.2.2	Leerilaagri(te)s osales	0 leerilast
3.3.1	Noortetööd juhendas	0 õpetajat
3.3.2	Noortetunde peeti	0 tundi
3.4.1	Muusikatöös osales	12 inimest
3.4.2	Muusikatöös osales eestvedajatena	1 muusikut
3.4.3	Muusikakollektiive oli	1 kollektiivi
3.4.4	Kooriharjutusi peeti	72 tundi
3.5	Kogudusetöös osales vabatahtlikena	21 inimest

4. KOOSOLEKUD

4.1	Nõukogu koosolekuid peeti	1 korda
4.2	Täiskogu koosolekuid nõukogu ülesannetes peeti	0 korda
4.3	Juhatuse koosolekuid peeti	1 korda

5. LIIKMED

5.1	Liikmeid kokku	600 inimest
	Kõik kogudusse ristimise ja konfirmatsiooni läbi vastuvõetud ning teistest EELK kogudustest üle tulnud liikmed (s.h ristitud lapsed)	
5.2	Annetajaliikmeid oli kokku	158 inimest
	Liikmemaksu või -annetuse tasujaid	
5.3	Täiskogu liikmeid oli kokku	158 inimest
	Koguduse liikmed, kes on aruandeaastal käinud vähemalt üks kord armulaua ja tasunud liikmemaksu (-annetuse)	

B-osa

6. ALGSALDO

6.	Rahaline saldo aruandeperioodi alguses	7314,95 eurot
----	--	---------------

7. TULUD

7.1	Laekus kokku	40131,05 eurot
7.2	Laekumised koguduse moodustatud allasutustele	0 eurot
7.3	Liikmeannetustest laekus	8860,80 eurot
7.4	Korjandustest laekus	13780 eurot
7.5	Ametitalitustest laekus	3347 eurot
7.6	Kohalikult omaavalitsuselt ja riigilt laekus	6430 eurot
	s.h tegevustoetus	0 eurot
7.7	Tulu kinnisvarast	180 eurot
7.8	S.h kinnisvara müük	0 eurot
7.9	Sponsorite annetused	0 eurot
7.10	Välisannetused ja toetused sõbruskogudusest	7532,65 eurot
7.11	Projektide toetuseks laekus	0 eurot
7.12	Muud tulud	0,60 eurot
7.13	Laenud	0 eurot

8. KULUD

8.1	Kulutusi kokku	30540,08 eurot
8.2	Töö- ja teenistustasud (bruto)	8815 eurot
	s.h vaimulikele makstav teenistustasu (bruto)	5850 eurot
8.3	Riigimaksud töö- ja teenistustasudelt	2932,67 eurot
8.4	Maamaks	79,20 eurot
8.5	Kulutused kinnisvarale	11894,51 eurot
8.6	Kulutused transpordile	2409,22 eurot
8.7	Kantselei kulud	611,12 eurot
8.8	Kulud lastetööle	0 eurot
8.9	Kulud noortetööle	0 eurot
8.10	Kulud diakooniatööle	0 eurot
8.11	Kulud muusikatööle	60 eurot
8.12	Kirikukassamaks	809,90 eurot
8.13	Solidaarsusmaks	404,95 eurot
8.14	Praostkonnakassamaks	485,95 eurot
8.15	Muid kulutusi	2037,56 eurot

8.16 Laenude ja liisingute tagasimaksed koos intressidega

0 eurot

9. LÕPPSALDO

9.1 Rahaline saldo aruandeperioodi lõpus

16905,92 eurot

Lembit Tammsalu

Koguduse õpetaja

22.01.2020.a.